

Tisztelt Olvasó!

Kinevezték a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztert. Az Országgyűlés Mezőgazdasági Bizottsága támogatta a miniszter jelöltet. A meghallgatáson Gráf József hangsúlyozta: a politikát távol kívánja tartani az agrárgazdaságtól, és szakmai alapon kívánja irányítani az ágazatot. Ezért mind a jobb-, mind a baloldali érdekképviselőkkel és országgyűlési képviselőkkel együtt kíván működni az ágazat előtt álló feladatok megoldása érdekében.

Miniszter úr több szakmai fórumon hangsúlyozta az állattenyésztés jelentőségét és azt a tényt, hogy a növénytermesztés és állattenyésztés között felborult egyensúlyt helyre kell állítani. A miniszterelnökkel aláírt megállapodás stratégiai feladatként említi többek közt a: *"korszerű termelési szerkezet kialakítása érdekében az állattenyésztés, az állattenyésztéshez kapcsolódó ágazatok és a mezőgazdasági eredetű megújuló energiaforrások (biozomanyagok, energianövények) termelésének szétválasztását."*

Politikai hovatartozástól függetlenül egyesületünk több fórumán is elhangzott, végre olyan miniszterünk van, aki szót emel a magyar mezőgazdasági termékek fogyasztása mellett. A Magyartarka Tenyésztők Egyesülete várja az állattenyésztést, szarvasmarha-tenyésztést segítő intézkedéseket. Miniszter Úr munkájához kitartást, erőt, egészséget kívánunk.

TAGJAINK FIGYELEM!

Újságunk mellékleteként olvashatják az anyatehéntartás támogatás 2006. évi igénylését segítő gazdatájékoztatót. Kérem, olvassák el, mert fontos információkat tartalmaz. Megtalálják még a K6600 támogatási kérelem főlapot a legfeljebb 120000 kg tejkvótával rendelkező termelők részére és a K6602 betétlapot. A gazdatájékoztató és minden nyomtatvány elérhető a www.magyartarka.hu weboldalon is.

RÉCZ KÁROLY
elnök, MTE

TARTALOMJEGYZÉK

Küldöttközgyűlés	4
A "Magyartarka fajtáért" Emlékérem kitüntetettjei	7
Tenyésztési aktualitások	8
Bemutatkozik a Dráva-Agro Rt., Felsőszentmárton	9
Az elnökségi és a küllem munkacsoport ülése Franciaországban	10
Az eső sem mosta el a szakmai napot Jákon	12
OMT Rt.: 10 év együttműködés Ausztriával!	13
XIII. Alföldi Állattenyésztési Napok, Hódmezővásárhely	14
Középtávú agrárpiaci kilátások - marhahús	15
Emlékezők	16
Magyartarka tenyészbikák szaporítóanyagának árjegyzéke	18

A Magyartarka Tenyésztők Egyesülete
Információs lapja

A szerkesztőbizottság tagjai:
Dr. Holló István
Dr. Húth Balázs
Dr. Polgár J. Péter
Dr. Stefler József

Főszerkesztő: Füller Imre

Szerkesztőség:
Magyartarka Tenyésztők Egyesülete
7150 Bonyhád, Zrínyi út 3.
tel.: 74/451-022, fax: 74/451-022
e-mail: info@magyartarka.axelero.net
web: <http://www.magyartarka.hu>

ISSN 1587-9305

Kiadó: Magyartarka Tenyésztők Egyesülete
7150 Bonyhád, Zrínyi út 3.
tel.: 74/451-022, fax: 74/451-022
e-mail: info@magyartarka.axelero.net

Felelős kiadó: Ráczy Károly
DTP: Szalai Norbert

Nyomda: Pethő & Társa Nyomda
Megjelenés: negyedévente 2.000 példányban

Füller Imre *gyvezeti igazgató, MTE*

KÜLDÖTTKÖZGYŰLÉS

A Magyarartarka Tenyésztők Egyesülete 2006. március 7. és március 23. között rendezte meg VII régióban a részttaggyűléseit. A regionális összejöveteleken, a 2005 évi munka beszámolót, támogatások és lehetőségek a magyarartarka tenyésztésében helyzetértékelést, valamint a magyarartarka tenyészbiák ismertetése 2005/2 értékelését hallgatta meg a jelen lévő tagság. A hét régióban összesen 411-en vettek részt a tanácskozásokon. Úgy gondolom, hogy az Egyesület munkájáról a megjelent rendeletekről kapott információ, sok új ismeretet adott a résztvevőknek. Nagyon aktív, jó hangulatú tanácskozásokon vehettünk részt.

A regionális ülések zárásaként április 20-ára a Magyarartarka Tenyésztők Egyesülete Elnöksége 10 órai kezdettel összehívta az Egyesület Küldöttközgyűlését Bonyhád Művelődési Központjában (Bonyhád, Széchenyi tér 2.), a következő napirendi pontokkal:

1. Megnyitó - Rácz Károly elnök
2. Állatlétszám alapú támogatások aktualitásai - Kímás Ákos MVH osztályvezető
3. Munkabeszámoló az Egyesület 2005. évi tevékenységéről - Füller Imre ügyvezető igazgató
4. Ellenőrző bizottság jelentése - Szabóné Bogdán Judit ellenőrző bizottság elnök
5. Részvétel gazdasági társaság alapításában - Rácz Károly elnök
6. 2006. évi költségvetés - Füller Imre ügyvezető igazgató
7. A "Magyarartarka Fajtaért Emlékérem" átadása - Rácz Károly elnök (Füller Imre ügyvezető igazgató)
8. Tiszteletbeli taggá választás - Rácz Károly elnök
9. "Elit törzskönyvek" átadása - Rácz Károly elnök (Harmat Ákos tenyésztésvevő)
10. Kizárások.
11. Egyebek

A Küldöttközgyűlést Rácz Károly elnök úr nyitotta meg, köszöntötte a megjelent küldötteket és meghívott vendégeket, majd Kímás Ákos MVH osztályvezető úrnak adta át a szót. Osztályvezető úr összefoglalta az állatalapú támogatások fontos tudnivalóit, részletezve az előző évhez képest a változásokat. Az előterjesztést a

2005. év munkabeszámolója követte. Egyesületünk elnöksége 2005. évben hét elnökségi ülésen 76 határozatot hozott. Az elnökségi üléseket több helyszínen tartottuk. A meghozott határozatok bőségesen adtak munkát 2005. évben az ügyvezetésnek, az Egyesület dolgozóinak.

Egyesületünk 2005. december 31-i taglétszáma az egy évvel korábbihoz hasonlítva növekedett. 2004 évben a záró taglétszámunk 779 természetes és jogi személy volt. 2005. évben 598 tag fogadta el az alapszabályunkat és lépett be az Egyesületbe. 31 tagunk kérte kilépését, zöme az állatállomány felszámolása miatt, 1 tenyésztőnk meghalt és az örökösök értékesítették az állományt, míg 37 tagtársunkat a küldöttgyűlés zárta ki tagi kötelezettség elmulasztása miatt. Így a 2005. évi záró taglétszámunk 1309. Az Egyesületünknel regisztrált tehén létszám, 1258 tenyészetben 25910, melyből 811 tenyészetben 14.712 fejt (kettőshasznosítású) tehén, 424 tenyészetben 11.132 nem fejt (húshasznosítású) tehén. (2 tenyészetben fejt és nem fejt állomány is található.) A tehén létszám megoszlását vizsgálva megállapítható, hogy 9 vagy kilencnél kevesebb tehén 677 tagunknak van.

Jelenlegi taglétszámunk 1608 tag 28443 tehénnel. Minek köszönhető ez a nagymértékű taglétszám növekedés?

2005. évben a 64/2005. (VII. 12.) rendelettel módosított 28/2005. (IV. 1.) FVM rendelet megbízta a tenyésztőszervezeteket az anyatehén-tartással kapcsolatos igazolások kiadásával. Ezzel egy nagyon nagy feladatot kapott az Egyesület, hiszen a magyarországi állományok nagy része magyarartarka, vagy magyarartarka jellegű állat. Az Egyesület 35 személyt bízott meg szerződéssel, hogy meggyéknként végezzék el a feladatot. Sajnos nagyon rövid időt kaptunk a rendelet szerint, de megoldottuk a feladatot. 77. 634 állatra adtuk ki az igazolást. A nagy "kapkodásban" előfordult, hogy tagjaink is kaptak számlát, pedig nekik ingyenesen végeztük el a szemlélt. Természetesen elnézést kértünk és visszafizettük a pénzt.

Az ÁT Kft. által gyűjtött és a SZIR-ben feladott adatok szerint 2005. évben laktációt zárt magyarartarka tehén átlagos termelése:

♦ 5233 kg tej, 199,3 kg tejzsír, 3,80%,

175,2 kg tej fehérje 3,34%,

- ♦ a két ellés közötti napok száma 403 nap
- ♦ az első elléskori életkor 27,98 hónap
- ♦ a tejtermelést 294 nap alatt biztosították átlagosan a tehének
- ♦ a hasznos élettartam 3,2 laktáció

A genetikai előrehaladás érdekében az elmúlt évben is bikanevelő szemlékre került sor, ahol a 13 bika előállító gazdaságban 308 bikanevelő tehénét célpárosítottunk. Fejt kettőshasznosítású állományokból 10 tenyészetben 165 mesterséges termékenyítésre alkalmas bika előállító tehén és 61 természetes fedeztetésre alkalmas bika előállító tehén, melyeket a legnagyobb genetikai értéket képviselő hazai és import apaállatokkal párosítottunk. KTI átlaguk 125,4. A nem fejt állományokban 4 tenyészetből 82 tehén célpárosítása történt meg, a tehének átlagos minősítő indexe 106 volt.

A bikanevelő tehének teljesítmény szintjét a Szakbizottság határozza meg minden év első szakbizottsági ülésén, 2005. évben a bikanevelő tehén szint a tehén tenyészérték alapján a 100 plusz 1 szórásérték, ami 112 KTI-nek felel meg.

A tenyészbiák forgalmazhatósági szintjét is meghatározta a szakbizottság:

- fajtakód 10-14 közötti, ami $\geq 75\%$ -os vérhányadot jelent
- tejtermelés területén a forgalmazhatósági határ legalább 5 tenyészetben, legalább 10 értékelődött lány, az ismételtelőség $\geq 60\%$.
- hústermelés területén a forgalmazhatósági határ legalább 1 tenyészetben, legalább 5 értékelt fiú, az ismételtelőség $\geq 50\%$

Az Egyesület 1994. óta spermadepót működött, amelyet 2005-ben 2.890 adag import spermával töltöttünk fel: Rene, Herodot, Weipor, Herrich, Ego. Az importból származó bikákat a bikanevelő tehének célpárosítására használjuk elsősorban, de tenyésztőink részére is rendelkezésre áll.

Itt hívnám fel Tisztelt Tagtársaim figyelmét arra, hogy a spermaforgalmazás területén a piac liberalizálását tűzte zászlajára az Európai Unió. Ez azt jelenti, hogy hamarosan nem szabhatunk gátat a beérkező tenyészbiák importnak. Közös elhatározásunk, hogy a magyarartarka mesterséges termékenyítésre alkalmas tenyészbiapark a tagság tulajdona legyen, hogy megfelelő mi-

nőségű és árú spermát állítsunk elő. Ezt a munkát tehát közösen határoztuk el. A sikerre teljes egészében rajtunk, Önökön múlik. 2006 lesz az, az időpont, amikor hústenyésztéssel rendelkező bikánk lesz. Az Egyesület nem tilthatja meg és gátat sem szabhat hamarosan annak, hogy behozzanak bármilyen "bóvilit" az országba, de Önök mondhatják, csak azt veszem meg, amit az Egyesület ajánl. Amennyiben a bóvilit vásárolják a közös akaratunk nehezen fog előre haladni. Figyeljenek az Egyesület újságában közölt tenyészbikákra, ajánlatokra. Kapcsolataink révén biztos, hogy az Önök érdekeit szem előtt tartva végeztük, végezzük és fogjuk munkánkat végezni. A "vásár" szabad, nem csak Magyarországon, hanem a többi Eu. országban is, de ott a tenyésztő figyel az Egyesület szavára, nem vásárol meg akármit. Az inszeminátoroktól is nyugodtan kérjék azt a bikát, amit az újságban felsoroltak közül választottak. Ezt a termékenyítőanyagot mindig könnyedén be lehet szerezni.

A célpárosításból származó bikaborjak származásellenőrzés és vérvizsgálat után az OMT Rt Szombathelyi Állomására kerülnek KSTV-re. 2005 évben 31 db tenyészbika jelöltet vásárolt fel az Egyesület. A 2005-ben értékelt tenyészbika jelöltek közül 9 mesterséges termékenyítésre, 11 természetes fedeztetésre alkalmas minősítést kapott. Kettő vágóhídi értékesítésre került. A tartásért és takarmányozásért bérleti díjat fizetünk az OMT Rt-nek és a Génbank Kft-nek. Az Egyesület tulajdonában lévő tenyészbikák 2005. december 31-i záró létszám a következő képen alakult:

- növendék tenyészbika 20, (KSTV-ben van, még nem zárta le a KSTV-t, vagy a természetes fedeztetésre alkalmasak még nem kerültek értékesítésre)
- központi lajstromszámmal ellátott tenyészbika 24, ebből ivadék teljesítmény vizsgálatban (ITV) elindított tenyészbika 18.

2005 év egyik legnagyobb eredményének tartjuk, hogy az Egyesületünk tulajdonába került az összes magyartarka sperma melynek forgalmazását az OMT Rt. és a Génbank Kft. végzik szerződés alapján. Egyesületünk új együttműködési szerződést kötött 2005. október elsején mindkét mesterséges állomással a tenyésztési programunk végrehajtásáról.

OMT Rt-vel 3 témakörben:

1. Az Egyesület tulajdonát képező tenyészbika jelöltek központosított saját teljesítmény vizsgálatára.
2. Az Egyesület tulajdonában lévő tenyészbikáktól szaporító anyag termelésére és tárolására.

3. Az Egyesület tulajdonát képező minősített tenyészbikáktól származó vagy más tenyészbikától termelt, illetve importált szaporító anyag forgalmazására.

Génbank Kft-vel 2 témakörben:

1. Az Egyesület tulajdonában lévő tenyészbikáktól szaporító anyag termelésére.
2. Minősített tenyészbikáktól származó, az Egyesület tulajdonát képező vagy más tenyészbikától termelt, illetve importált szaporító anyag forgalmazására.

Az üzemi saját teljesítmény vizsgálaton (ÜSTV) 38 bika kapott természetes fedeztetésre alkalmas minősítést és központi lajstromszámot, ezek fedeznek is a tenyészetekben. Itt szeretném megjegyezni, hogy ÜSTV csak tenyészbika előállító tenyészetben folyhat a "Tenyésztési program" előírásainak megfelelően.

A mesterséges termékenyítésre alkalmas tenyészbika jelölteket ITV-ban indítjuk általában évenként két alkalommal, de 2005-ben három alkalommal indítottunk ITV-t. Az elmúlt év tavaszi ciklusában öt bikát indítottunk fejt (kettőshasznosítású) állományokban, háromat, pedig nem fejt (húshasznosítású) állományokban. 2005. nyarán (júliusban) két bikát indított az Egyesület húshasznosítású típusban, az őszi ciklusban három bika indult fejt (kettőshasznosítású) állományokban, mindhárom Rumba fiú. A Rabenstein ausztriai születésű, a Bonyhádi Ballagó, pedig az első embrió átültetéséből született tenyészbika jelölt. Az ivadékvizsgálatot a mesterséges állomásokkal kidolgozott ITV terv alapján, a szarvasmarha tenyésztési kódex előírásainak megfelelően indítottuk. A bikák, Rabenstein kivételével Egyesületi tulajdonúak.

A Tenyésztési programnak megfelelően évente két alkalommal az Egyesület Szakbizottsága határozza meg a forgalmazásra ajánlott tenyészbikák körét a májusi és novemberi tenyésztérek becslési futtatások után, elképzeléseinknek megfelelően a futtatás 2004-től csak magyartarka bázison folyik.

A szakbizottság határozata alapján évente két alkalommal jelentjük meg a Tenyészbika teljesítményösszesítő kiadványunkat, melyet a termelésellenőrzést folytató tagjaink részére juttatunk el.

A szomatikus sejtszám tenyésztérek és a hús tenyésztérek az elmúlt évi értékelések során mindkét alkalommal hivatalosan is megjelent tenyészbikáink mellett.

A hústenyésztérek becsléséhez szükséges adatokat az Egyesület gyűjti és küldi Ausztriába ahol a közös tenyésztérek-becslést elvégzik futtatják.

Folytattuk a fejési sebesség tenyésztérek számításához az adatgyűjtést és mindenképpen szeretnénk a meglévő adatok alapján, ha ebből is tenyésztéret tudnánk számoltatni. A perzisztencia adatok megtalálhatók az adatbázisban, amiből ismét lehetne egy fitness tenyésztéret. A három - tej- húsfitness tenyésztérek pedig a régóta várt összevont tenyésztéretet.

Az elmúlt évben 4 alkalommal negyedévente jelentettük meg Egyesületünk újságját "A magyartarka" címmel. Úgy gondolom, hogy a tagtoborzásban ez is igen nagy szerepet játszott. Színvonalas újság készült, amely az elmúlt három évfolyam alatt is megőrizte rá jellemző arculatát. Nagyon sok pozitív véleményt kaptunk lapunkról, melyet 2005-ben is negyedévente, tehát 4 alkalommal kívánunk megjelentetni.

Egyesületünk Elnöksége 2005 évre tagdíjmódosítást tervez. Javasoljuk, hogy 2006. évtől az alaptagdíj mértéke 1000 Ft-tal növekedjen, a többi tétel ne változzon, tehát így a tagdíj mértéke 2000.- Ft alaptagdíj + 300 Ft tehenenként legyen.

A Magyartarka Tenyésztők Egyesülete tagja az Európai Hegyitarka Szövetségnek és a Szimentáli Világszövetségnek. Az Európai Hegyitarka Tenyésztők Szövetsége kongresszusát Ausztria rendezte meg most második alkalommal. A helyszín ezúttal a Bécs melletti Baden volt, de a szakmai programok során Alsó- és Felső-Ausztria, Stájerország legkiválóbb tenyésztőit és a Ried-i Országos Oszták Tarka Kiállítását is megtekintette a 19 országból érkeztek, mintegy 200 szakember. A kongresszuson

Részt vettünk a Világszövetség Mexikóban megrendezett elnökségi ülésén, 2 fővel (dr. Polgár J Péter VE Georgikon Mezőgazdaságtudományi Kar Keszthely dékánhelyettese és Füller Imre ügyvezető igazgató, világszövetség elnökségi tagja). Az elnökség a fajtasztenderd meghatározásával foglalkozott és meghallgatta az öt bizottsági beszámolót.

Az Európai Szövetség kongresszusát a Bécs melletti Badenben tartották, ahol népe-sebb csapat vett részt a kongresszuson. Tóth Róza asszony ahogy azt dr. Stefler József úr beszámolójában az újságban is olvashatták igen magas rangú kitüntetést vehetett át munkája elismeréseként a Kongresszuson.

2005. évben - az előző évekhez hasonlóan - a Hegyitarka Tenyésztők Európai Szövetsége megrendezte a tagországok küllemi bírálóinak találkozóját ezúttal Olaszországban. Itt minden részt vevő ország beszámolt egy éves küllemi bírálói tevékenységéről és a populáció küllemi paramétereiről. Ezt kö-

vetően, mint minden alkalommal közös szemegyeztető bírálatra kerül sor. A bizottság munkájának irányítását Johan Tanczler úr (Ausztria) végzi. Ez a találkozó egy kis továbbképzést is adott küllemi bírálóink számára. Az Egyesületünket a találkozón Harmat Ákos tenyésztésvezető és dr. Húth Balázs fejlesztési- és marketingvezető képviselték.

Az elmúlt évben az Egyesület napi ügyeinek intézését az Egyesületi Iroda végezte. A könyvelés és pénzügyek, normatív támogatás igénylés összesítése, igazolások kiadása itt történt. Egyesületünk pénzügyi helyzete stabil. Rendelkezőnk tartalékokkal. Vagyonunk gyarapodott, hiszen a tenyészbikákat befektetett eszközként tartjuk nyilván. Ezúton is szeretném munkatársaimnak a 2005. évben végzett munkát megköszönni.

A 2004. évi FVM rendeletek alapján a normatív támogatás igénylés az előző évekhez hasonlóan az Egyesület végezte. Sajnos a támogatás igénylések befagyasztása miatt, csak az első félév igényeit tudtuk benyújtani, azoknál a tételeknél, melyeket csak év végén igényelhetők ez a lehetőség elmaradt. Így 2005-ben a normatív támogatásoknak csak kevesebb mint fele folyt be.

Minden évben tájékoztatjuk tagjainkat a támogatások igénylésének rendjéről, a szükséges nyomtatványokat megküldjük részükre. Kérjük Önöket, hogy a kiküldött nyomtatványokat pontosan tanulmányozzák át, töltsék ki és küldjék a tájékoztató levélben leírtaknak megfelelő címre. Amennyiben nem tudnak eligazodni a sok-sok papír útvesztőjében, telefonáljanak, szívesen segítünk. Amennyiben nem tudjuk azonnal a választ utánanéznünk és ahogy eddig mindig történt, visszahívjuk az érintettet és megadjuk a helyes választ és azt is akitől az információ érkezett. Legnagyobb kihívást az anyatehéntartás támogatás igazolás kiadása jelentette. Sok volt vele a munka és még lesz is véleményem szerint, de úgy gondoljuk tisztességesen helyt álltunk a felmerült problémák ellenére. 35 megbízottunk végezte el a csaknem nyolcezer helyszíni szemlét egy hónap alatt.

Az FVM által meghirdetett pályázatok útján összesen 1.500.000.-Ft-ot nyert el az Egyesület. Az előző évekhez képest ez nagyon kevés (2004: 12.500.000.-; 2003: 16.000.000.-). Sajnos nem volt több pályázati lehetőség 2005-ben.

2005. évben tenyésztőink révén képviseltettük magunkat a regionális állattenyésztési kiállításokon: Hódmezővásárhely, Debrecen, OMÉK Budapest. A kiállításokon a fajta tenyészcélját reprezentáló, gondosan előkészített állatok kerültek bemutatásra. A

regionális kiállításon, Hódmezővásárhelyen a show bírálatot az Egyesület elnöke Rácz Károly végezte. A debreceni kiállításon nem volt bírálat itt éppen csak megmutattuk magunkat.

Az Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítást a tenyésztőszervezetek rendezték. Itt a show bírójának szerepét a Cseh Tenyésztőszervezet Ügyvezető igazgatója dr. Josef Kucera úr vállalta.

A kiállítások és a Tarka Fesztivál felajánlásait köszönjük tagjainknak.

A kiállításokon részt vett tenyészetek:

H DMEZ V'S'RHELY:

Derecske, Petőfi Mg. Kft.

Hajdúböszörmény, Béke Agrárszövetkezet

Mezőhegyes, Ménesbirtok Rt.

Köröstarcsa, Vértesszőlős

DEBRECEN:

Hajdúböszörmény, Béke Agrárszövetkezet

Hajdúnánás, Béke Mezőgazdasági Szövetkezet

KAPOSVÁR:

Egyházaskörösi, Rádóci Agrár Kft.

Csákvár, Csákvári Mg. Rt.

Derecske, Petőfi Mg. Kft.

Dunaharaszti, Ficsor Árpád

Hajdúböszörmény, Béke Agrárszövetkezet

Hajdúnánás, Béke Mg. Szövetkezet

Ják, Ráczné Gyalog Stefánia magántenyésztő Mezőhegyes, Ménesbirtok Rt.

Nagyvázsony, Nagyvázsonyi Mg. Kft.

Nyögrő, Hegyhát Mg. Szövetkezet

Ózd, Medve János

Tevel, Kossuth Mg. Szövetkezet

Tordas, Tordas-Gyuró Szövetkezet

Az országos kiállításon a tenyésztői nagydíjat Mezőhegyes, Ménesbirtok Rt. nyerte ketőshasznosításban, míg a húshasznosításban Derecske, Petőfi Mg. Kft.

Az elmúlt évek során jól működő kapcsolatot építettünk ki a többi tenyésztőszervezettel, külön is szeretném kiemelni a Holstein-fríz Tenyésztők Egyesületét és a Magyar Hereford, Angus, Galloway Tenyésztő Egyesületét. Sok esetben közösen lépünk fel és tárgyalunk, most már több kérdésben, amit az első néhány alkalommal. Néhány évvel ezelőtt kisebb megilletődés kísérte a közös fellépést, később viszont hozzászoktak a körülöttünk élők, hogy a három egyesület sok kérdésben a megbeszélések előtt egyeztet, és így tárgyal.

A Magyar Szarvasmarha Tenyésztők Szövetsége az átalakulás óta is jól működik. Mindkét szakkollégiumnak tagja vagyunk, közös erővel lépünk fel ha szükséges.

Továbbra is jó a kapcsolat az országos szer-

vezetekkel a MÁSZ, OMMI, ÁT Kft, OMT Rt.

Kapcsolatunk a gleisdorfi és wieselburgi mesterséges termékenyítő állomásokkal, a felső-ausztriai tenyésztőszövetséggel, valamint az Osztrák Hegyitarka Tenyésztők Szövetségével (AGÖF) szinte napi vonatkozású, ugyanígy a szomszédos országokkal Szlovákia, Szlovénia, Románia, tarka tenyésztőivel és a Csehországi tenyésztőszervezettel.

Az ügyvezető igazgató beszámolója után Szabóné Bogdán Judit az ellenőrző bizottság elnöke ismertette a küldöttekkel az ellenőrző bizottság jelentését. Elmondta, hogy ez ellenőrzések során rendellenességet nem tapasztaltak. Az Egyesület saját tőke eladottsága 119,3 millió Ft, az előző évi 60,9 millió Ft-hoz képest. Az összes bevétele 191,4 millió Ft volt, ráfordítás összege pedig 133,1 millió Ft. Így Egyesületünk eredménye 2005. évben 58.363.- Ft.

A jelentés után a 2006. évi költségvetést fogadták el a küldöttek, majd a "Magyartarka fajtáért emléklapok kerültek átadásra. 2006-ban Tóth Róza egyesületünk hosszú ideig volt elnöke és dr. Kecskés Sándor kapta. Életútjukat teljes terjedelemben olvashatják a küldöttközgyűlési beszámolót követően.

Tiszteletbeli taggá fogadta a küldöttközgyűlés Tóth Róza asszonyt és dr. Szmodits Tibor urat. A tiszteletbeli taggá választás után az "Elit" törzskönyvek átadása következett. A díjazottakról Harmat Ákos tenyésztésvezető kollégám szól a tenyésztési aktualitások kapcsán.

A küldöttközgyűlés tárgyalta a kizárásokat, tagi kötelezettség elmulasztása miatt. A kizárásra kerülők közül többen azt kérték, hogy várjunk addig, amíg az anyatehéntartás támogatást megkapják, mert utána fizetni fognak. A küldöttek méltányolták a kérést, aki egy hónappal a küldöttközgyűlés után sem rendezte adósságát azt a tagot kizárja az Egyesületből. A kizártak létszáma így összesen 20 tag lett.

A küldöttközgyűlés után egy közös ebéden vettek részt a meghívott vendégek és a küldöttek.

Dr. Kecskés Sándor (1907-2006)

Dr. Kecskés Sándor 1907. március 8-án született Válon, Fejér megyei kisgazda családban. Szakmai ismereteit a hírneves somogyiszentimrei mezőgazdasági szakiskolában, termelésellenőrzési, törzskönyvezési és tanácsadási ismereteit a Keszthelyi Gazdasági Akadémián, 1929-ben szerezte. Mezőgazdasági doktori fokozatát a gödöllői Agrártudományi Egyetemen summa cum laude, majd a kandidátusi fokozatát 100 százalékos minősítéssel kapta. 1929-1949. között a Fejér Megyei és a Felső-Dunántúli Szarvasmarhatenyésztő Egyesületben, majd az Állattenyésztők Szövetségében állattenyésztési ellenőri, illetve főellenőri munkakörben dolgozott. 1950-71. években Csukás Zoltán professzor személyes meghívásával az Állattenyésztési Kutatóintézet Szarvasmarhatenyésztési Osztályán a szarvasmarhák hasznos élettartamával és ivadékvizsgálatával foglalkozott, ezenkívül a törzskönyvezés korszerűsítésével kapcsolatos kutatási munkában vett részt. Ezután a Földművelésügyi Minisztérium Állattenyésztési Osztályának megbízásából - szervező és irányító közreműködésével - megindult az ivadékvizsgálat az egész ország területén, s a törzskönyvezést korszerűsítő országos szabványok is elkészültek. Ennek kapcsán dolgozta ki a termelési és ivadékvizsgálati adatok gépi feldolgozásának és gyakorlati kivitelezésének módszerét. Társadalmi munkában a magyar Agrártudományi Egyesület Szarvasmarha-tenyésztési Osztálya titkáráként, az Állattenyésztők Társasága országos titkáráként, alelnökeként, majd tiszteletbeli elnöként 36 évig dolgozott. A 42 évi hivatott, aktív munkájához kötődve mind az állattenyésztő szervezetekben, mind az Állattenyésztési Kutatóintézetben a szarvasmarha-tenyésztés fejlesztése érdekében dolgozott. Kezdeményezte és megszervezte a Magyar Állattenyésztők Szövetsége Állattenyésztés-történeti Szakbizottságát, amelynek máig tiszteletbeli elnöke.

Főbb munkái:

A magyar tarka tehének hasznos életkorával kapcsolatos vizsgálatok (1965);

A tehének rekord tej- és tejzsírtermelése (1975);

Ujhelyi Imre (1978. társszerzővel);

A Magyarországi állattenyésztő szervezetek története (1991);

Az országos mezőgazdasági kiállítások és vásárok története (1996. társszerzőkkel);

Csukás Zoltán (2001, társszerzőkkel).

Eddigi kitüntetései:

Ujhelyi Imre-díj, 1972;

Munka Érdemrend arany fokozata, 1983;

Köztársasági Érdemrend Tiszti Keresztjének polgári fokozata, 2000.

Arany fokozatú

"Életfa emléklapok", 2004. március 15. miniszteri kitüntetés.

Sajnos dr. Kecskés Sándor 2006. május 25-én kora reggel a 100. születésnapján elhunyt. Hiányozni fog nekünk, hiszen az elmúlt ötven évben mindig a leveleztünk, hogy az emlékezősek rovatunkba szívesen közöljék a cikkeiket.

A "MAGYARTARKA FAJTÁÉRT" EMLÉKÉREM KITÜNTETETTJEI

Tóth Róza

Tóth Róza Mezőtúron született egy egyszerű család gyermekeként. Négyen voltak testvérek. Iskoláit Gödöllőn fejezte be, ahol okleveles mezőgazdasági mérnök diplomát kapott. Jászpatában kezdett dolgozni a Járási Tanács Mezőgazdasági Osztályán, majd Kocsér Községi Tanács gazdasági felügyelője lesz. 1960-tól dolgozik a Kocsér Petőfi Mezőgazdasági Szövetkezetben, melynek 1965-től a mai napig elnöke.

A munka mellett 1967-ben Gödöllőn Öntözési Szakmérnöki Karon mezőgazdasági szakmérnöki

diplomát szerzett.

A gyenge minőségű földterületek miatt szövetkezetében az állattenyésztést helyezte előtérbe. Ennek nyomán a tenyésztési munka eredményeként törzstenyésztési elismerést nyert a szövetkezet magyar lapály sertésenyésztete, fésűs merinó és racka juh tenyésztete, valamint a magyartarka hús és kettőshasznosítású állománya. A szövetkezetben megtalálható a magyar szürke állomány is, de lótenyésztéssel is foglalkoztak.

A szövetkezet megalakulása óta rendelkezik kettőshasznosítású magyartarka állománnyal, melyet hazai és import tenyészállatokkal bővítettek az évek során. Ausztriából és Svájból származó tenyészállatok növelték a termelést és javították a küllemt is.

1979-ben Kocséron a két szövetkezet egyesülésekor került a Petőfi Szövetkezetbe egy húshasznosítású magyartarka állomány is melynek genetikai szerkezetén bőven volt javítani való. Mindkét magyartarka állomány szépen fejlődött és bika előállító tenyészet lett.

A két magyartarka tenyészetből elnök asszony munkássága alatt nagyon sok értékes tenyészbika került a köztenyésztésbe. Kettőshasznosításban: 7449 Herodes, 8629 Bonifác Salamon, 9733 Dalton Romulus, 12303 Jogos Radi, 12842 Lenge Radi, 13763 Nyíró Radik, 14894 Sás Malf, húshasznosításban: 9330 Címeres, 10811 Fürkész Címeres (minden évben sok elit törzskönyves lánya kerül elő, így az idén is), 14895 Sofőr Return, 15505 Tajti O'clock, 15791 Tavas Hiller, 16528 Zsenge Indiánér.

Elnök asszony évtizedeken át az állattenyésztést, a szarvasmarha-tenyésztést, a magyartarka tenyésztést szolgálta. Nemzetközi vonatkozásban is ismerték elhivatottságát, hiszen hosszú ideig volt az Európai Hegyi Tarka Tenyésztők Szövetségének alelnöke. Sok vendég látogatta, látogattja meg ma is a magyartarka tenyészeteket itthonról és külföldről egyaránt. A világszövetség kongresszusain is szóba került a kocséri állomány.

Az állattenyésztésben kifejtett munkája elismeréseként 1978-ban Állami Díjjal tüntették ki. 2001-ben a Szarvasmarha Tenyésztők Szövetsége neki adományozza a Csukás Zoltán díjat, majd 2004-ben elsőként kapja meg a Guba Sándor tenyésztői díjat. 2004-ben a Bécs melletti Badenben az Európai Hegyi Tarka Tenyésztők Szövetsége Kongresszusán a fajta érdekében kifejtett munkássága elismeréseként két német egy osztrák professzor mellett neki adott át elismerő oklevelet.

A Magyartarka Tenyésztők Egyesülete 1989-es megalakulásában is úttörő szerepet játszott. Ekkor az Egyesület 37 természetes és jogi személy taggal büszkélkedhetett. Három cikluson keresztül volt az Egyesület elnöke, vezette, irányította az Egyesületet tanított bennünket. Az elmúlt évben, amikor arra kért mindannyiunkat, válasszunk új elnököt, a taglétszám már közel 800 volt.

Amikor megválasztottuk az új elnököt, azt mondta: "Azért magukon tartom a fél szemem". Köszönjük, hogy ezt az elmúlt évben megtette és köszönjük, hogy ma is bármikor fordulhatunk Önhöz, nem utasít el bennünket, segít nekünk.

Gratulálunk a kitüntetéshez!

Harmat 'kos tenyésztesztvezető, MTE

TENYÉSZTÉSI AKTUALITÁSOK

Decemberi számunkban már beszámoltunk a 2005-ös év főbb történéseiről, a fajtát érintő tendenciákról. A legfőbb összesítéssel azonban adósak maradtunk, mivel az előző év tej- és hús-termelésellenőrzési zárásai csak a következő év elején kerülhetnek feldolgozásra.

A termelésellenőrzött fejt magyartarka állományok 2005-ös termelési adatai ismét bizakodásra adhatnak okot, mivel az előző évihez képest több, mint 140 kg-mal, 5139 kg-ra emelkedet az egy tehénre jutó átlagos éves tejtermelés. Mindez 3,85% zsírtartalommal és 3,34% fehérjetartalommal járt együtt. Van még mit javítani a két ellés közti időn, hiszen a jelenlegi 408 nappal még mindig elmaradunk a fajta tenyészcéljában megjelölt 400 nap alatti intervallumtól. Érdekes módon a hatodik laktációtól ez az érték ellésre javul, a tizenkettedik (!) laktációjukat megért tehén esetében ez az érték már 342 nap. Ez is mutatja, hogy lehet szelekcióval javítani a reprodukciós tulajdonságokat, és mennyire fontos ezeket a kimagaslóan teljesítő teheneket keresni a bikanevelő tehenek válogatásánál. Az elmúlt öt év során 27,5-ről 28,83-ra emelkedett a fajtára jellemző első elléskori idő. Ez is utalhat szaporodásbiológiai hiányosságokra, de valószínűleg ez mégis a tenyészetek romló menedzselésére vezethető vissza. Javult viszont a perzsisztencia. A jelenlegi 76,1% ugyan még elmarad a kitűzött 80%-tól, de igazolja azt a törekvést, hogy sem bikanevelő tehénnek, sem célpárosított bikának nem választunk ki olyan tenyészállatot, amely rontó hatású ebben a tulajdonságban. Azt feltételeznénk, hogy a Holstein-fríz keresztezések javítják a fajta tejtermelését, mégis évek óta jellemző a populációra, hogy a fajtatiszta tehenek termelése jóval meghaladja a keresztezettekét. A 10-es fajtakódú (fajtatiszta) tehenek átlagos éves termelése 5233 kg volt, több, mint 100 kg-mal magasabb, mint a keresztezetteké. A tisztavérű tehenek két ellés közti ideje is jobbnak mutatkozott, 403-nappal már jól megközelítette a tenyésztési program célkitűzéseit. Az egyetlen valóban aggasztó jelenség, hogy tovább csökkent a fejt termelésellenőrzött populáció. 2005 évben már csak 5138 laktáció került elszámlálásra. Bizakodásra adhat okot azonban, hogy a felszámoló gazdaságok állományát folyamatosan sikerül olyan tenyészetekhez juttatni, akik továbbviszik a több évtizedes hagyományokkal ren-

delkező tenyésztői munkát.

Szerencsére a hús-termelésellenőrzött tenyészetek száma, és azok tehénlétszáma évről évre emelkedik. 2005. december 31-én 24 tenyészetben 3396 tehenet tartottunk termelésellenőrzésben, ezekből 3216 fajtatiszta, míg a keresztezést folytató két tenyészet összesen 180 keresztezett tehenet tartott. Évek óta a legnagyobb probléma a két ellés közti idő alakulása. A fajtatiszta állományok 64,7% induló tehénlétszáma jutó szaporulata jobb, mint az előző aszályos években, de még mindig rendkívül alacsony. Még rosszabban a kép a keresztezett állományok esetében, ott csak 54,2% ez a mutató. Az első elléskori életkor 34,8 hónap, ami bár nem túl kedvező adat, a ciklusos elletés miatti kényserúség miatt elfogadható.

Tavaly sem volt probléma viszont a fajta borjúnevelő képességével és a borjak hízkonyosságával. A fajtatiszta növendékborjak 205 napra korrigált választási súlya 245,3 kg volt a bikaborjak és 239,8 kg az üszőborjak esetében. Ez az eredmény a világ bármely táján, bármely fajttal versenyképes lenne. Érdekes módon a keresztezett állományok - a várakozásokkal ellentétben - ebben a versenyszámban sem szerepeltek jól, hiszen a keresztezett borjak választási eredménye 223,9 kg volt a hímvárú és 213,6 kg a nőivárú borjak esetében.

Végül, de nem utolsósorban meg kell említenem azt a két bikát, amivel a fajta is-

mét bekerülhetett a világ élvonalába. A 16113 Bonyhádi Vallomás Lehel 138-as hústenyészték index-el rendelkezik, amivel a német-osztrák-cseh-magyar közös tenyésztékbecslés alapján a legjobb százban szerepel több, mint százezer tenyészbika között! Mindezek mellett Vallomás tej-tenyésztéke is kimagasló, 136 KTI-vel még mindig negyedik a magyar listán. A frissen értékelődött 16700 Jáki Zsonglör Samuraj 149 KTI-vel és 1317 kg tejkg. tenyészértékkel ennek a listának rögtön az élére ugrott, és az INTERBULL tenyészértéke alapján a legjobb központi lajstromszámmal rendelkező bika.

A hagyományokhoz híven a 2006-os Küldöttgyűlésen is kiosztásra kerültek az Elit Törzskönyvek. Fejt hasznosítási típusban (60.000 kg élettelségtény elérése) a Petőfi Mg.Szövetkezet, Kocsér 6 tehene, a Mezőhegyesi Ménesbirtok Rt. 2 tehene, Ráczné Gyalog Stefánia Szombathely 1 tehene, míg a Dráva-Agro Rt. Felsőszentmárton szintén 1 tehene érdemelte ki a megtisztelő címet.

Nem fejt változatban (2.000 kg borjú választási súly elérése) a Csörnőc-Menti Mg. Szövetkezet Vasvár 9 és a Petőfi Mg. KFT. Derecske 3 tehenét jutalmazták Elit Törzskönyvvel. A tenyésztőknek ezúton is gratulálunk, munkájukhoz további sok sikert kívánunk!

Tenyészet neve	Tehénlétszám	Tej kg	Zsír kg	Zsír %	Feh. kg	Feh. %
Ráczné Gyalog Stefánia	31	6571	246,8	3,76	221,0	3,36
Vértes Gábor	17	6402	231,6	3,83	217,8	3,22
Kaposvári Egyetem	44	5800	238,6	4,11	190,8	3,29
Ficsór Árpád	49	5793	220,1	3,80	197,5	3,41
Family Kft	68	5729	214,1	3,74	196,8	3,44
Dráva Agro Rt.	115	5667	208,0	3,67	176,8	3,12
Ménésbirtok Rt., Mezőhegyes	193	5625	214,8	3,82	187,1	3,33
Teveli Kossuth Mg. Szöv.	179	5463	240,6	4,40	185,3	3,39
Pannónia Mg. Rt., Bonyhád	637	5433	206,1	3,79	178,2	3,28
Petőfi Mg. Szöv., Kocsér	302	5411	192,6	3,56	181,8	3,36
Madagro Kft, Madocsa	172	5394	193,4	3,59	183,4	3,40
Mg. Szöv., Cserkeszőlő	250	5315	217,7	4,10	183,6	3,45
Füleki Elek, Ecsegfalva	41	5280	183,5	3,48	168,8	3,19
Bőhőnyi Szabadság Rt.	69	5133	194,7	3,79	163,5	3,18
Kenyéri Egyetértés Kft.	192	5093	195,8	3,84	169,1	3,32

A 15 legmagasabb Átlagos termelésű tenyészet eredményei

Nevedel János főállattenyésztő

BEMUTATKOZIK A DRÁVA-AGRO RT. FELSŐSZENTMÁRTON

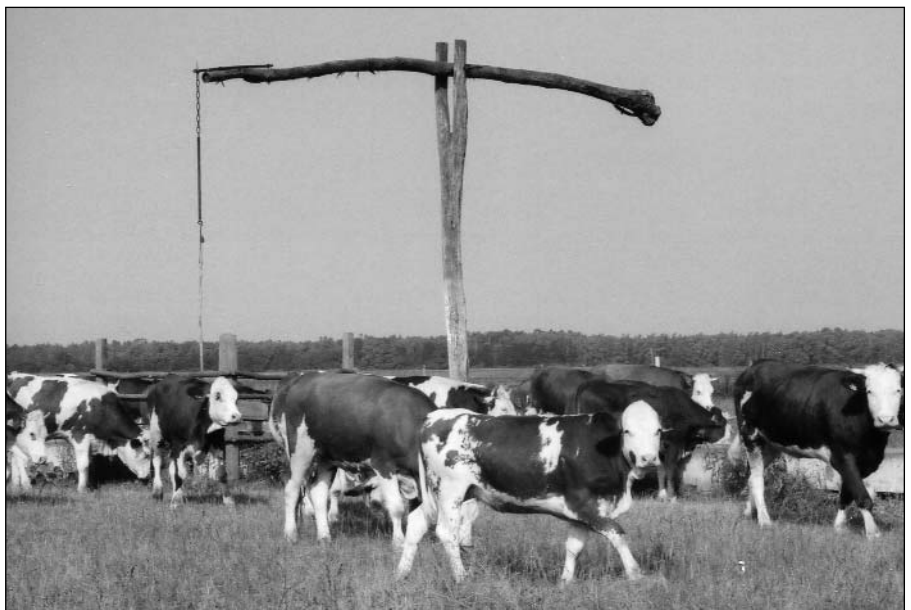

A hagyományoknak megfelelően mai számunkban is bemutatkozik egy magyartarka tenyészet. Ez a tenyészet a Baranya megyei Felsőszentmártonban található. Napjainkban ez az egyetlen magyartarka telep, amely a megyében még működik. Felsőszentmárton az ország déli szélén, a Dráva partján helyezkedik el. A telep kialakítása 1960-ra nyúlik vissza, "a téészesítéssel" ebben az évben alakult meg a Zrínyi MgTsz a községünkben. A faluban, akinek 1-nél több tehene volt, az beszolgáltatta a közösbe. A kialakított központi majorban 110 férőhelyes kötött tartású Grábner-láncos istállót építettek. Ebben helyezték el az akkor még 50 db-os létszámot. Kézi fejéssel kezdték a tejtermelést. A nagyon sok kézimunka erő igénylő munkafolyamatokat a faluból saját tagok látták el. A telep folyamatosan nagybodott, az állatlétszám nőtt, és lassan kinőtte a 110 férőhelyes épületet. 1974-ben újabb épületek felhúzásával a fejős létszámot fokozatosan saját állományunk igénybevitelével 200 darabos fejős létszámra fejlesztettük fel. Ehhez már külön kellett választani a növendékállatok tartását, illetve a hízó bikák számára is külön épület kellett. Év-ről-évre töretlenül fejlődött kisüzemünk, amely már az egész téés életében meghatározó ágazattá nőtt ki magát.

1987-től csak a legjobb minőségű magyartarka tenyészbikák spermáját használjuk fel, így a tenyésztésünk fokozatosan magasabb színvonalúvá vált. Cégünk az állattenyésztés számára szükséges takarmányokat elő tudja állítani, vásárlásra csak tejporra és premixre kell költenünk. A töretlen tejfelvásárlási árnyekedés biztosította, hogy a telep a cég egész éves munkabérét elő tudta teremteni. A hús értékesítésével még szerény nyereséget is biztosított a közben Dráva-Agro Rt-vé átalakult nagyüzemnél. Már a további fejlesztési elképzeléseinket fontolgattuk (fejőház megépítése, szabdattartásos technológia bevezetése) a tervezési munkák is elindultak, ekkor a tejfeldolgozó cégünknel (a MIZO-nál)

csőd következett be. 4 havi teljes beszálított termék kifizetetlen maradt, ez a mi kis cégünk életében hatalmas törést eredményezett. A 17.000.000,-Ft-os követelésünk elenyésző részét tudtuk csak behajtani a csődeljárás után évekkkel. Ebben a gazdasági környezetben csöppentünk be az EU piacra, ahol ágazatunkat sokkhatásként érte a dömping árúmagyság- és mennyiség, de legfőképpen az ára. A feldolgozóink elfelejtették a magyar árut, olcsón behozták a rossz minőségű alapanyagot, és el kezdték leszorítani a felvásárlási árakat. A szerény megélhetést biztosító ágazatunk átment veszteséges üzemegységgé. Ez most már tartósan 4 éve így működik. A korábbi 72,-Ft/literes felvásárlási ár 58,-Ft-ig zuhant, napjainkban 64,-Ft/liternél jár. Ennyiért a kötött tartású magyartarka teheneink már nem tudnak gazdaságosan tejet termelni. A mostani évben a tejkvótánk 70%-ig értékesítünk tejet, a tehénlétszámot folyamatosan csökkentjük, az élő munkaerő ráfordítást minimalizáljuk, gépesítéssel megpróbáljuk menteni a menthetőt. Ezek az intézkedések sem tudták nyereségségét visszaállítani, így nem maradt más hátra, mint a veszteséges tejtermelő ágazatot fel kell számolnunk. 2006 decem-

berében felbontjuk az érvényes tejbeszálítási szerződésünket, és 2007. március 31-én befejezzük a tej értékesítését. A telepünkön található 100 db legjobb magyartarka tehennünk kvótástul eladóvá válik. Az állományunk jelenleg 5800 literes laktációval rendelkezik, a tehének 56%-a vemhes, 25%-a friss fejős, a többi termékenyítés alatt áll. Olyan cégnek ajánljuk fel állatainkat értékesítésre, akik jó minőségű magyartarka tehenekeket keresnek. Cégünk megpróbálkozik tejtermelés helyett a legelőre alapozott húsmarha tartással. Külön tenyészettel már anyatehén támogatásban részesülünk, és a várható létszámnövelési lehetőségeket folyamatosan ki szeretnénk használni. Célunk 2 darab 200-as hús marha gulya kialakítása. Ezzel a mennyiséggel a cégünknel képződött növénytermesztési melléktermékeket hasznosíthatnánk, illetve a nagy területű gyepeinket, legelőinket gazdaságosan ki tudnánk használni. A nagy mennyiségű, jó minőségű hússal a fajta előnyeiket gazdaságosan szeretnénk kihasználni. Az MTE támogatásával kívánjuk e célunkat elérni.

Dr. Hoeth Balázs fejlesztési- és marketingvezető, MTE

AZ ELNÖKSÉGI ÉS A KÜLLEM MUNKACSOPORT ÜLÉSE FRANCIAORSZÁGBAN

Az Európai Hegyitarka Tenyésztők Szövetségének (EVF) elnökségi és küllem-munkacsoportjának ülését ezúttal a kelet-franciaországi festői szépségű és nagy történelmi múlttal rendelkező Besanconban rendezték 2006. május 24-26. között. Az Egyesületet Harmat Ákos tenyésztésvezető és a cikk írója képviselték.

Franche Comté régió a nagyhírű montbeliard fajta tenyésztőterülete, amelynek tejéből a világhírű, hosszasan érlelt Comté sajtot készítik. Vendéglátóink a Montbeliard Tenyésztő Szövetség szakemberei színes, eseményekben és látnivalókban gazdag programot állítottak össze a népes szakmai delegáció számára. A rendezvény időpontját a besancon-i mezőgazdasági kiállításához kötötték, hiszen ez az esemény a montbeliard fajta legnagyobb éves seregszemléje. Közel 200 csodálatosan felkészített tenyészállat várta a rangos megmérettetést, amelynek végén a legjobbak elnyerték megérdemelt jutalmukat. A lézer- és látványtechnikával, zenei aláfestéssel kísért show-bírálatból valamennyien sokat tanultunk és az ott látottak véleményem szerint minden résztvevő számára örök élmények maradnak.

A program fénypontja egy ideális küllemű montbeliard tehenet megformáló bronz szobor felavatása volt, amely a város főterén kapott helyet! Igen, nem tévedés a fejlett iparral és szolgáltató szektorttal rendelkező Franciaországban - ahol a lakosság kevesebb mint 10%-a él a mezőgazdaságból - egy tehenet megformáló szobor felállítása valóságos népünnepély, amelyen részt vett a régió és az agrárszakigazgatás összes prominens személyisége. Az avatásra a nemzeti trikolor és a történelmi jelképek gyűrűjében játszó katonazenekar műsora tette fel a pontot. Úgy gondolom, hogy ez az egészséges nemzeti öntudat és a hagyományok ápolása kis hazánkra is ráférne európai uniós tagságunktól függetlenül.

Mielőtt az elnökségi- és küllem-munkacsoport ülésén elhangzottakat megosz-

tanám Önökkel néhány gondolatot érdemes szentelni a montbeliard tenyésztés aktuális eredményeiről és jövőbeni céljairól, amelyet David Xavier az Egyesület tenyésztésvezetője tartalmas előadásában foglalt össze.

A fajta tenyésztésének bázisát a tartományban megtalálható mintegy 380 000 termelésellenőrzött tehen adja, de ebben a régióban a montbeliard tehenek létszáma meghaladja a 700 000 egyedet! Igazi

sikertörténet a montbeliard elmúlt 15 éves történelme, amely során kelet-franciaországi bölcsőjéből az egész országban elismert fajtává vált. Jelentős állományok termelnek már Normandiában és Dél-Franciaországban is. Az Egyesület és a vele integrációban lévő kereskedő vállalat élénk tenyészállat és szaporítóanyag exportot folytat elsősorban a volt francia gyarmatbirodalomhoz tartozó országok felé (pl. Algéria).

A fajta tejtermelő képessége figyelemre méltó, a termelésellenőrzött tehenek átlagosan 7600 kg tejet 4,2% tejszír- és 3,52% tejfehérje tartalommal termelnek. A telepenkénti átlagos tehenlétszám 34. Az Egyesületnek 74 munkatársa van, amelyből 48 fő csak a küllemi bírálatot végzi. A fajta látványos fejlődése nemcsak a példamutatóan működő tenyésztésszervezésnek tulajdonítható, hanem a tenyésztőszervezettel szoros együttműködésben lévő mesterséges termékenyítő vállalatnak (Umotest) és az exportot lebonyolító Coopex Montbeliarde-nak is. Az Európai Hegyitarka Tenyésztők Szövetségének elnökségi ülésére Besancon város polgármesteri dísztermében került sor, amely a polgármesteri fogadást követően, a megszokott protokoll után az elnök, Richard Pichler beszámolójával kezdődött, aki részletesen ismertette az elmúlt évben elvégzett feladatokat. Ezt követte a pénzügyi értékelés és annak elfogadása. A legnagyobb vitát az Európai Szövetség és a fajta elnevezése váltotta ki, amelynek legfontosabb szerepe a marketing célokat is szolgáló fajtaegység deklarálása lenne. Döntés továbbra sem született, bár a tagországok hajlanának a szimentáli elnevezéshez, amely valamennyi nyelvterületen ismert a szakemberek körében. A végleges döntést a 2007-es horvátországi Kongresszus mondja majd ki.

A küllem-munkacsoport ülését annak vezetője Johann Tanzler nyitotta meg, amelyet a tagországok szokásos beszámolója követett. Ezek kiértékelése után

egybehangzóan megállapításra került, hogy a tagországok hatékonyan működtetik a közös bírálati rendszert, hiszen a küllemi tulajdonságok egységes szemmel történő megítélése a határokon átvéltő tenyészállat- és szaporítóanyag forgalom korában alapvető fontosságú tenyésztői érdek.

A munkacsoport egy évvel ezelőtti olaszországi ülésén - amelyről lapunk tavaly nyári számában számoltam be - szóba került az előző tőgyfél illesztésének bírálat. Ez a téma Franciaországban is előkerült és a szemegyeztető bírálat alkalmával több állaton is megbeszélésre került ennek megítélése, tehát itt az ideje, hogy a tagországok hazájukban is kísérleti jelleggel megkezdjék a tárgyalt tulajdonság bírálatát.

Szintén egységes álláspont alakult ki a far III szélesség megítélésében, amely az üldögumók közötti távolság bírálatát jelenti. Optimális értéke a hegyitarka fajta kör esetében 12 cm, vagy e fölötti, tehát a 12 cm jelenti majd a bírálat során az öt pontot. A tulajdonság megítélését a könnyebb elléslefolyásra való törekvés indokolja, mivel a tesztfuttatások során a far III szélesség és az ellések lefolyása között szoros összefüggést állapítottak meg. Természetesen a far I szélesség (külső csípőszögletek közötti távolság) továbbra is a bírálati rendszer részét képezi.

Az előzőekkel ellentétben nem aratott osztatlan sikert az ún. Locomotion-tulajdonság (mozgás-bírálat) bírálati rendszerbe történő beépítése, amelyet a tagor-

szágok képviselői már Olaszországban is leszavaztak. Ennek bírálatát elsősorban a német kollégák szorgalmazzák, de még ők is elismerik, hogy megítélése túlságosan szubjektív, az idegen személyek (pl. bíráló) jelenléte, pedig számos egyed esetében a természetestől eltérő mozgáskoordinációt eredményez. További bizonytalansági tényezőt jelent, hogy kötött állományok esetében a tulajdonság bírálatát csaknem lehetetlen és még napjainkban is ebben a tartási rendszerben termel a hegyitarka tehenek több, mint 30%-a! A legnagyobb kérdés azonban a tulajdonság lineáris leírásával kapcsolatban körvonalazódott.

A hosszúra nyúló szakmai napok fáradalmait a szervezők jobbnál-jobb borokkal, sajtokkal és francia nemzeti ételekkel sikeresen orvosoltak, a régió nevezetességeit pedig városnézéseken tartalmaz kirándulásokon keresztül igyekeztek bemutatni.

A hazaút alatt Harmat Ákos kollégával részletesen átbeszéltük a Franciaországban tapasztaltakat és azt gondoltuk, hogy a sok pozitív benyomás és kellemes meglepetés után, amelyet ez a csodálatosan szép, komoly állattenyésztési kultúrával rendelkező ország nyújtani tudott nem is érhet minket más élmény. Tartott ez egészen a Bódeni-tó partjáig, ahol a táj szépsége pihenőre kényszerített bennünket. Lesétálva a tó partjára, luxusszállodák, villák és jobbnál-jobb sportkocsik gyűrűjében a körforgalom és a közelben elterülő park gyept békésen legelésző borzderes tehenekre lettünk figyelmesek. Érdekes módon hazánkkal ellentétben sem a svájciakat, sem pedig az ott üldülőket, de még a svájci tisztiorvosi szolgálat munkatársait sem zavarták a város központjában legelő és természetesen időnként a parkba és a járdára trágyázó jámbor állatok. A városi építési hatóság sem nyilvánította építési engedély kötelesnek, a táj egységét megbontónak a luxuskörnyezetben letelepített elektromos kerítést. A látottak számunkra is hihetetlenek voltak, ezért a helyszínen készített fotóinkat most megosztjuk tisztelt Olvasóinkkal. És még mondják, hogy nem tanulságosak az ilyen szakmai utak...

AZ ESŐ SEM MOSTA EL A SZAKMAI NAPOT JÁKON

Mint azt előző számunkban már jeleztük, május 30-án Jákon szakmai napot szerveztünk. A célunk az volt, hogy népes tagságunknak egy olyan egész napos programot ajánljunk, ahol hasznos információkhoz és szakmai ismeretekhez juthat, találkozik gazdátársaival, megismerkedik egy településsel és egy kicsit kimozdul a mindennapi munka rabságából. A szakmai nap sikere érdekében elvégeztük a szervezéssel járó munkákat, sajnos az időjárást nem tudtuk befolyásolni, de a hűvös, esős, rossz idő ellenére nagyon sokan, több mint háromszázan látogattak el rendezvényünkre.

A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztériumot Gráf József miniszter elfoglaltsága miatt, dr. Solymosi József miniszteri főtanácsadó képviselte, aki meleg szavakkal köszöntötte a résztvevőket, a magyartarka tenyésztőket. Ják polgármestere, Szemes István bemutatta a falut, a helyi Óvoda nagycsoportosai, pedig kedves műsorral melengették az állattenyésztésből élő tagjaink szívét.

A szomszédos Ausztriából dr. Karl Bauer úr, a Gleisdorfi Mesterséges Állomás igazgatója és a Stájerországi Tarka Tenyésztők Egyesületének elnöke Willibald Rechberger úr - aki az AGÖF elnöke is - jelenlétükkel megtiszteltek bennünket.

Ezután két érdekes szakmai előadást hallhattunk. Dr. Húth Balázs, az Egyesület fejlesztési és marketing vezetője a magyartarka előnyeiről, jövőbeni lehetőségeiről beszélt, Harmat Ákos tenyésztésvezető, pedig a májusi tenyésztéki becslés eredményeit ismertette. Több értékes tenyészbikánk mellett bemutatta két - a világ élvonalába tartozó - bikánkat, a 16113 Bonyhádi Vallomás Lehel és a 16700 Jáki Zsonglör Samurait. A szakmai napon sperma értékesítési akciót is szerveztünk. Sokan vásároltak értékes bikáktól termékenyítőanyagot kedvező áron.

A program további részére már hatással volt az eső, a hűvös szeles idő. Ráczné Gyalog Stefánia bika előállító te-

nyészetéből a telep melletti legelőre épített mobil karámokban - melyet legújabb pártoló tagunk az Anivet Kft. forgalmaz - bemutatásra kerültek a bikanevelő tehenek, különböző az Egyesület tulajdonában lévő tenyészbikák utódai és féltestvérei az idősebb tehenektől a néhány hetes borjakig.

A tenyészbika árverésen két értékes tenyészbika talált gazdára. Az árverésen kevés volt a licitáló érdeklődő, de reméljük kedvescsinálnak ez is elég volt.

A szombathelyi Agro-Alfa Kft. jóvoltából működés közben láthattuk az általuk forgalmazott, még a kisebb gazdaságok számára is elérhető bálás szilázs-takarmány betakarító gépeket (kasza, rendterítő, rendképző, bálázó, csomagoló).

A legelőre tervezett majális hangulatát a rossz idő elrontotta, így a község tornatermében fogyaszthatták el a résztvevők a magyartarka húsból készült marhasültet. Itt találkozhattak azokkal a pártoló tagjainkkal is, akik a mindennapi munkához szükséges anyagokat, eszközöket kínálták az állattartóknak.

Délután dr. Rátkai László jáki plébános mutatta be az érdeklődőknek a világhírű 750 éves templomot.

Úgy érezzük, hogy értékes szakmai ismereteket és kellemes élményeket szerezhettek azok, akik meglátogatták ezt a rendezvényt. Köszönjük a résztvevő tagjainknak, pártoló tagjainknak, vendégeinknek, hogy eljöttek. A kedvező visszajelzések arra sarkallnak bennünket, hogy más helyszínen, az ország más vidékein is szervezzünk hasonló szakmai napot. Az építő kritikát is várjuk, hiszen ez volt az első ilyen rendezvényünk, a következőt pedig úgy szeretnénk szervezni, hogy a mostaninál is jobb legyen.

Köszönjük Ják község vezetésének, hogy helyet adott a rendezvénynek és fáradságot nem kímélve segítettek a szervezésben, lebonyolításban. Köszönjük az óvónőknek és óvodásoknak a kedves műsort, a plébános úrnak, hogy bemutatta a templomot, ezzel is színesítve programunkat.

Tisztelt tagjainkat, pedig szeretettel várjuk a VI. Tarka Fesztiválon 2006. augusztus 11-12-én. Az első szakmai napon reményeink szerint előadó lesz Gráf József miniszter úr, dr. Süth Miklós országos főállatorvos úr és dr. Wágenhoffer Zsombor MÁSZ ügyvezető igazgató úr.

Dr. Karl Bauer gyvezeti igazgat

OMT RT: 10 ÉV EGYÜTTMŰKÖDÉS AUSZTRIÁVAL!

A 90-es évek nagy struktúraváltásai a szomszédos Ausztria és Magyarország mezőgazdaságát sem hagyták változatlanul. Ahogy Ausztriában az EU-hoz való csatlakozás volt a motorja számos kezdeményezésnek, minőségi programnak, úgy Magyarországon a politikai orientáció változásához kötődve indultak hasonlóak. A struktúrák, fajtakör és az állatállomány létszáma terén is történtek változások a szarvasmarha-tenyésztésben, csakúgy mint a termelési feltételekben. A termékenyítés terén történő átállás a várományos-bika rendszerre egy fontos további mérföldkő volt az eredményes osztrák tenyésztői munkában. Ám mivel ehhez hiányzott a teljes kapacitás, kínálkozott az OMT Rt. szombathelyi állomásával közös munka, amit Dr. Mészáros József kezdeményezésére Wieselburg és Gleisdorf kezdett el. Időközben már több mint 100 Szombathelyen tartott osztrák tenyészbika érte meg még életében tenyészértékének megjelenését. A gondos ápolásnak és tartásnak köszönhetően a bikákat ezen időszakban kiesés nélkül és kiváló kondícióban sikerült megőrizni., mint ahogyan ezt a az éves bemutatókon Szombathelyen megtekinthettük. Az sem véletlen természetesen, hogy olyan bikák, amelyeket ott tartottak, a legértékesebb genetikához tartoznak Ausztriában (táblázat).

További mérföldkövek voltak ezután a tenyészértékkel bíró, bikákkal történő termékenyítések, részvétel a hús tenyészérték terén való közös tenyészértékbecslésben és a szarvatlanság elérését célzó tenyésztői munka ösztönzése. Ami szakmai alapokon jól fejlődött, elmélyítette egyben a jó szomszédi kapcsolatokat is. Ma a magyartarka tenyésztőinek képviselői és a mesterséges termékenyítés területén tevékenykedők egyaránt szívesen látott vendégek a kiállításokon, állományselemléken és szakmai programokon

Dr. Mészáros József nyugdíjas vonulása az AG Felnőtt, Rechberger-családdal és Dr. Bauer-rel Gleisdorf-ban

mindkét országban. Új ismeretek, projektek és stratégiák kerülnek kölcsönösen kicserélésre és bemutatásra szakmai tanulmányutakon.

Bár mennyire is eltérő üzemi struktúrával és állománykoncentrációval rendelkezik Magyarország és Ausztria, mindkettő az EU-ban akar tovább megélni, termelni. Az erősödő liberalizáció okán a hegyi tarka tenyésztésben és mesterséges termékenyítésben új perspektívák váltak szükségessé, amelyek szoros kooperáció által erősödtek meg. Ausztria a maga 80%-os hegyitarka fajtaarányával és évi 150 tenyészértékbecslésben értékelt új bikájával egy erős partnere a magyarországi fejlődő magyartarka tartásnak, amely mindig innovatív és nyitott tenyésztést működtet. A hústermelési teljesítmény mind erősebb hangsúlyozása által

egyre biztosabb jövője van ennek a munkának az egy ideje csökkenő szarvasmarha-állományú EU-ban. A borjú és a selejt tehén értéke, a genetikai szarvatlanság és a haszonállat előállító keresztezések magas tejtermelési árbevétel és jobb fitness-tulajdonságok mellett (borjúnevelés, termékenység és szaporaság, stb...) a jövő szempontjából olyan fontos tulajdonságok, amelyek minden fajtaösszevetésben megállják a próbát.

Az OMT Rt. és a Magyartarka Tenyésztők Egyesülete idejekorán felismerték és alkalmazták ezt, és mára teljes mértékben integrálódtak a az európai hegyi tarka tenyésztés rendszerébe. A nagyobb magyarországi tenyészetek csakúgy mint a kis családi gazdaságok enzen a fajtán keresztül javítani tudják piaci pozícióikat vetélytársaikkal szemben is, és növekvő értéket tudnak teremteni.

Így szolgálhat ma a szombathelyi termékenyítő állomással végzett közös tevékenység példaként a nemzetközi, jószomszédi kooperációra. Mint kezdet pedig hasznos és értelmes további fejlődésre nyit teret mindkét ország hegyi tarka tenyésztésében.

A cikket fordította dr. Polgár J. Péter VE Georgikon Mezőgazdaságtudományi Kar Keszthely

Bika neve	Száma	Összesített tenyészérték pontszám	Tej tenyészérték	Hús tenyészérték	Fitness tenyészérték
HERODOT	AT 753.747.342	128	126	108	106
MERZEDES	AT 232.814.842	121	121	90	109
LINK	AT 485.772.534	116	108	103	117
HATZ	AT 333.031.962	111	112	109	94
REKTOR	AT 740.002.334	107	113	100	92
RETORT	DE 0916190221	103	117	97	72
ERIK	AT 359.668.662	101	101	112	88

Bókósi Imre a szakbizottság elnöke, MTE

XIII. ALFÖLDI ÁLLATTENYÉSZTÉSI NAPOK, HÓDMEZŐVÁSÁRHELY

Ez év április 28-30. között a Hódmezőgazda Rt. immáron 13. alkalommal adott lehetőséget az ország állattenyésztőinek magas genetikai értékű tenyészállataik bemutatására. A kiállításon rangot jelent megjeleni, mindenki itt van vagy állataival vagy személyesen aki számít a szakmában. Nem utolsó szempont az sem, hogy a szakma meghatározó képviselői ilyen impozáns kiállítás keretében találkozhatnak egymással és cserélhetik ki nézeteiket és tapasztalataikat. A háttér-
ipar jelenléte lehetőséget biztosít a tenyésztőknek arra, hogy megismerjék a legújabb technológiai fejlesztéseket lépést tudjanak tartani a kihívásokkal felkészüljenek és mindenkor megfeleljenek a piaci igényeknek. A kiállítás rendezőinek célkitűzése hogy az "Alföldi Állattenyésztési Napok közép Európa piacvezető szakkiallítása legyen" nagyon jó úton halad. Kívánunk nekik kitartást és nagyobb támogatást mind erkölcsi mind anyagi téren a kitűzött célok megvalósításához. Egyesületünk a Magyarartarka Tenyésztők Egyesülete mint minden évben az idén is képviseltette magát. A standunkon az Egyesület munkatársai álltak a tenyésztők és érdeklődők rendelkezésére, köszönjük nekik a sok hasznos információt.

A kiállító téren öt tagunk:

- Béke Agrárszövetkezet Hajdúböszörmény
- Béke Mg. szövetkezet Hajdúnánás
- Vértess Gábor Köröstarcsa
- Derecske Petőfi Mg. Kft Derecske
- Néma Kft. Akasztó.

3 db kettős hasznú tehenet, 6 db vemhesüszöt és 4 db anyatehenet borjával mutattak be a Magyarartarka fajta hús és kettőshasznú változatából.

D jázottak:

MT vemhes sz:

I. hely: 102 Kat. Sz. Daru,
Apa: 17142 Hippo

Tenyésztő és tulajdonos: Béke Agrárszövetkezet, Hajdúböszörmény

II. hely: 103 Kat. Sz. Fáni,
Apa: 16242 Várott Lejtős

Tenyésztő és tulajdonos: Béke Agrárszövetkezet, Hajdúböszörmény

III. hely: 104 Kat. Sz., Dali
Apa: 15510 Ménesbirtok Tarka Profil
Tenyésztő és tulajdonos: Béke Mg. szövetkezet, Hajdúnánás

MT tehőn:

I. hely: 202 Kat. Sz. Béta,
Apa: 16601 Rumba
Tenyésztő: Ménesbirtok Rt., Mezőhegyes, Tulajdonos: Vértess Gábor, Köröstarcsa

II. hely: 204 Kat. Sz. Enikő, Apa: 13875 Noé Rádus
Tenyésztő: Ménesbirtok Rt., Mezőhegyes, Tulajdonos: Vértess Gábor, Köröstarcsa

Anyatehőn borjéval:

I. hely: 986 Kat. Sz. Adas,
Apa: 12565 Larisch
Tenyésztő és tulajdonos: Petőfi Mg. Kft., Derecske

III. hely: 984 Kat. Sz.,

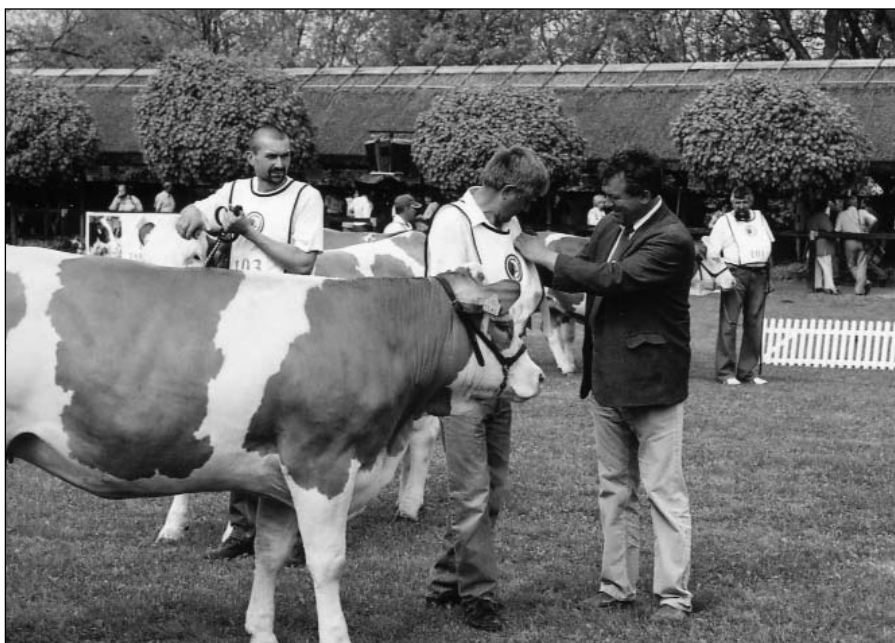
Apa: 13951 Német Hold

Tenyésztő és tulajdonos: Néma Kft., Akasztó

K 1 nd jak:

A Magyarartarka Tenyésztők Egyesületének különdíját a 202. Kat. Sz. tehén a legszebb tögyért kapta. Tenyésztő: Ménesbirtok Rt., Mezőhegyes, tulajdonos: Vértess Gábor, Köröstarcsa. és a Hajdúnánási Béke Agrárszövetkezet 982 Kat. Sz. borjas anyatehené, apja: 12928 Lejtős Takt. Az OMT Rt. Gödöllő különdíját a magyarartarka tehén kategória győztese, Vértess Gábor, köröstarcsai tenyésztő kapta.

Köszönet illeti meg azokat a tagjainkat akik fáradságot és anyagiakat nem kímélve előkészítették és elhozták állataikat a kiállításra. Remélhetően az elkövetkező években bővül azoknak a köre akik kiállítanak ezen a szép helyen és valóban az állattenyésztés ünnepévé teszik április végét.

KÖZÉPTÁVÚ AGRÁRPIACI KILÁTÁSOK - MARHAHÚS

Az Európai Bizottság 2005-2012-re vonatkozó termelési-jövedelmi prognózisa a piaci előrejelzésekről, a húspiaci mérlegekről és a várható évenkénti alakulásról szól. Mivel a lap profilja a szarvasmarhatenyésztés ezért az ezzel kapcsolatos trendeket, számokat ismertetjük. Az előrejelzés nem veszi figyelembe Bulgária és Románia csatlakozását, valamint a járványok és a világkereskedelmi forduló megegyezésének hatását.

A szarvasmarha-állomány csökken, ám a hagyományos tejtermelő körzetekben (Délkelet-Németország, Északi-tengerpart, Észak-Olaszország) valószínűleg nem változik az állomány-sűrűség.

A hústermelés jövője ellentmondásos. A marhahústermelés csökken, egyrészt a reform intézkedéseinek hatására, másrészt a nemzetközi piac olcsó kínálatának bővülése következtében. 2004-hez képest 4 százalékkal kevesebb 7,6 millió tonna marhahús termelnek az unió országai 2012-ben. A marha- és borjúhús termelése az áttekintett időszak végén majdnem 200 ezer tonnával lesz kevesebb a 2005. évinél.

A régi és az új tagországokban egyaránt csökken a kibocsátás. A legnagyobb termelési csökkenés azokban az országokban várható (például Nagy-Britanniában), ahol a támogatást teljesen leválasztották a termelésről. Az import megkétszereződik, mennyisége eléri Ausztrália teljes exportját.

2012-re az egy főre jutó húsfogyasz-

tás a huszonöt ország átlagában 2,2 százalékkal emelkedik a 2004. évi szinthez képest. A marhahús egy főre jutó fogyasztása a jelenlegi 17-18 kilogramm között marad, a régi tagországokban megközelíti a 20 kilót, míg az újakban 5,6 kilóra, a mostanival azonosra becsülhető. Egy főre jutóan a régi tizenötökben három és félszer annyit fogyasztanak a többi húsféleséghez képest drága marhahúsból, mint a tíz új tagországban.

Az EU-nak a 2003-as évvel kezdődő külkereskedelmi deficitje 2005-2012 kö-

zött erősödik: míg 2005-ben 255 ezer tonnára rúgott a marhahús importtöbblete, az időszak végén ennek már több mint kétszerese, 535 ezer tonna lesz. Az export a korábbi egyharmadára zsugorodik, az import folyamatos emelkedése mellett.

Fentieket nagyban befolyásolhatja a WTO dohai fordulójának egyezménye, a járványok esetleges európai terjedése, írja az EB prognózisa.

Marha- és borjúhús mérleg
(1000 tonna)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Nettó termelés	7 868	7 987	7 959	7 866	7 779	7 696	7 645	7 628
EU-15	7 354	7 473	7 497	7 394	7 297	7 205	7 142	7 111
EU-10	514	514	462	472	482	491	503	517
Import	535	560	566	577	588	600	614	628
Export	280	310	273	241	206	154	107	93
Fogyasztás	8 123	8 237	8 251	8 202	8 161	8 142	8 152	8 163
Egy főre jutó fogyasztás, kg	17,7	17,9	17,9	17,7	17,6	17,5	17,5	17,5
- EU-15	20,0	20,2	20,2	20,0	19,9	19,8	19,8	19,7
- EU-10	5,6	5,6	5,6	5,6	5,6	5,6	5,6	5,6

Dr. Szmodics Tibor nyugalmazott miniszteriumi főtáncos

EMLÉKEZÉSEK

"Sibeliust (azok) a titkos helyek Ős kőpek ihlették,
amelyeket szavakban már nem lehet kifejezni"

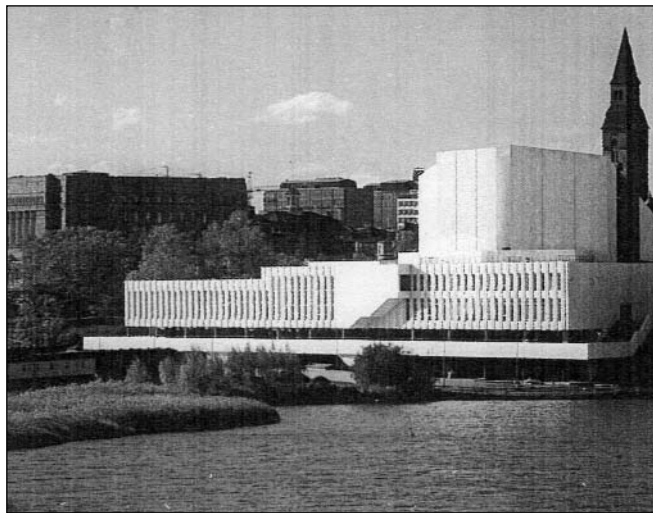
(Schaégvik zenekritikus)

FINNORSZÁG

Az idézet Sibeliusra, a nagy finn zeneszerzőre vonatkozik, de fény és víz csodálatos országába érve az oda látogatónak is a sok szépség láttán keresnie kell a szavakat, hogy az ember és a természet harmonikus összhangját leírja. Utolsó miniszteriumi kiküldetése jó lehetőséget kínált arra, hogy ennek a csodálatos országnak a népét, gazdag természeti kincseit a rendelkezésemre álló rövid idő alatt megismerjem. Területe 337 ezer km², amiből kb. 68.4% láp és erdő, csupán 9.6% a művelt terület, szántó, rét, legelő. Négy tájegységre jól elkülönül: déli és nyugati partvidékre, az erdőövezetre és a finn tundrák világára. Sajnos oda már nem juthattam el, de az idegennek bizonyosan sok, érdekes látnivalót tartogat. Éghajlata mérsékelt délen, levegője tiszta és friss, viszont az északi tájakon hideg. Lakossága 4,7 millió, népsűrűsége hektáronként csak 15 fő; közülük 93 % finn, 6 % svéd és 1 % egyéb anyanyelvű. A kisebbségek; a lappok, a cigányok őrzik hagyományait. Az iskolai oktatásban az idegen nyelvek közül az angol a kötelező, de sok intézményben több európai világnyelvet is tanulnak. Az idősebb generáció jól be-

szél németül, esetleg franciául. Mindenütt, nemcsak a nagyvárosokban (Tartu, Tampere stb.) rendet és tisztságot találunk, ami jellemző a kis településekre, falvakra is. Kultúrájukra joggal büszkék (pl. "Kalevala", Sibelius a halhatatlan muzsikája) ápolják a népi zenét. Rendszeresen nívós hangversenyeket adnak, amelyekbe szívesen bekapcsolódnak a

színes népviseletet viselő helyi kórusok is. Hagyományos és modern épületeiket, gazdag múzeumaikat a turisták szívesen látogatják. Az új épületeik közül kiemelem azt a híres olimpiai stadiont, ahol sportolóink sok diadalt arattak. A modern építészeti remekművek sorában történelmi jelentőségűvé lett a "Finnlandia" kongresszusi központ, ahol a nagy jelentőségű helsinki egyezményt megalkották. Az impozáns hatalmas épület mellett a látogatók megtekinthetik a nemzeti hősként ma is tisztelt Mannheim generális szobrát, aki az első világháború harcaiban jeleskedett és elvéülhetetlen érdemeket szerzett. A Helsinkibe utazó ne mulassza el Helsinki elővárosaként felépült Tapiola városrész megtekintését sem, ami globalizálódó világban iskolapéldája az emberi kultúra és a természet (természetvédelem) eszményi összhangjának. Ha az időengedi tekintsék meg

Helsinki eln ki palota, h/ÉtÖrben a D m

a városképet uraló, hatalmas evangélikus katedrális, a meporoszkij ortodox és híres sziklatemplomot. Finnországnak fejlett gép és feldolgozó, valamint faipara van, de vegyi áruk előállításában is vezető helyen áll. Mezőgazdasága magas színvonalú; főleg árpát, zabot, burgonyát, cukorrépát, repcét és takarmánynövényeket termelnek. Az állattenyésztési ágazatok közül elsősorban a szarvasmarha és sertésenyésztés különös figyelmet érdemel. A juh-, rénszarvas-, baromfi- és haltenyésztés is korszerű, fejlett. Szarvasmarha fajták közül a finn ayrshire az egyik legelterjedtebb, kimagasló tej- és alárendelt hústermeléssel. Kialakulása a XIX. századra tehető. Nemesítése különösen az átgondolt tenyésztőmunkának-, a dán vörös, a skót, valamint a svéd ayrshire, a tejelő shorthorn és a jersey fajtákkal céltudatos keresztezésnek köszönhető. Sikeresen felhasználták a Skjervold professzor által kidolgozott szelekciós módszer egyes elemeit is. Munkájukat nagyban elősegítette, hogy az 1900-as évek elejétől nyílt törzskönyvet vezettek. A nyert tenyésztési és termelési adatok alapján - az országos szervek felügyeletével - a helyi tenyésztő szervezetek az állatok osztályba sorolását elvégezték. A tenyésztés tudományos irányí-

"Finnlandia" kongresszusi csarnok

tója a Tikkurillában székelő kutató központ: Észti Állattenyésztési és Állatorvostani Tudományos Kutató Intézet, Tartu-országosan 10 kísérleti gazdasággal. A céltudatos szelekció és nemesítő munka már a 20-as évektől folytatódik. Az ivadékvizsgálatot az európai országok között szinte elsőként vezették be. Már 1961-ben 340.000 tehenet és 25.000 bikát regisztráltak, így hatalmas szelekciós bázissal jól gazdálkodhattak. Az ellenőrzött tehenek termelése már 1960/61-ben átlagosan 4200 kg tej, 4,5% tejzsírtartalommal. Ez a FAO 1991 évi adatai szerint már 5601 literre emelkedett. A fajtát az érdi Benta völgye TSZ-ben sikerrel kipróbálták. Hivatalos kiküldetésem célja a finn-magyar mezőgazdasági együttműködés keretében a szarvasmarha tenyésztés és tartás, valamint ez irányú kutatómunka tanulmányozása volt. Ezért Helsinkiből a napi utam a vasúton hamar és kényelmes Tikkurila-i kutató központba vezetett. Vendéglátóim sorában több jeles kutató, tudományos személyiség is megtalálható, akik készséggel ismertet-

ték módszereiket, elért eredményeiket, amelyeket a gyakorlatban is jól felhasználtak. A 20-as évektől- elsősorban a nyugati régióban- már nagyobb tenyészetek is kialakultak. Munkájukat jól képzett gyakorlati szakemberek irányították, a tenyésztő szervezetek és a kutató központ kitűnő szakemberei segítették. Alkalmam volt több jól gépesített nagy- és kisüzemet is meglátogatni, ahol mindenütt készséggel fogadtak. Este nem maradhatott el a megszokott szaunázás sem. Nem hittem a szememnek, amikor a hő kamrában a higanyszál csaknem 100 °C-t mutatott, de verejtékező testem bizonyította az értékek valódiságát. Jólesett ezután a közeli, immár jégvártyás kis tóban a pár tempó úszás. Érdekes volt, hogy a nagy hőmérséklet különbséget a test nem érzékelte, csak a felfrissülés áldásos hatását. Ezt többször megismételve, mindig gazdagon terített asztalnál a barátságot erősítő sör, bor és vodka fogyasztása után nyílt beszélgetés követte. Szép emlékekkel gazdagodva érhettem haza "ajándék" hivatalos utamról.

EPILÓGUS

A szerző már megfáradt, de emlékei megmaradnak. Közülük néhányat szerettem volna hűséges olvasóimmal megosztani, abban a reményben, hogy közülük egyikkel-másikkal ismereteiket gazdagíthattam. Köszönet illeti a Tisztelt Szerkesztőseget,ők pallérozták írásaim fogytékosságait. Hálás vagyok szeretett lányomnak is, aki sokszor már olvashatatlan kézírásomat formába öntötte. Sok emlékem, élményem még a tarsolyomban maradt, de nem felejttem Shakespeare intelmét; " Szólj kevesebbet, amennyit mondhatnál! " Köszönöm barátainak, hogy öreg kollegájuk emlékezeit becses figyelmükre méltatták. További sikert, jó munkát és egészséget kívánva, kérem tartsatok meg jó emlékezetekben!

Elad !

482 db anyatehŐn tÆmogatÆsi jogosultsÆg.
rdeklİdni: Bovinia Kft.,
Kiss KÆrolly
Telefon: 30/530-78-85

BØrbead 1 Øvre!

170 db anyatehŐn tÆmogatÆsi jogosultsÆg.
5.000 Ft/tÆmogatÆsi jogosultsÆg
rdeklİdni: Best Trade Company Kft., ZalacsØb
Kokas Henriette
06-30/947-0878, 06-30/957-1057

C mlapföt :
DrÆva-Agro Rt., FelsİszentmÆrton
Fot : Harmat `kos

Tagjaink, Figyelem!

A Magyarartarka Tenyésztők Egyesülete és az Anivet Kft. között létrejött szerződés értelmében tagjaink 10% kedvezménnyel vásárolhatják meg a cég által forgalmazott termékeket.

Több fórumon elhangzott, hogy a mesterséges termékenyítés alkalmazásának számos gazdaságban az szab gátat, hogy a gazdák nem rendelkeznek a szaporítóanyag tárolására alkalmas konténerekkel.

Az Anivet Kft. ajÆnlata:

GT-9 konténer (91 töltötérfogat) kedvező helykihasználás, jó stabilitás, jó szállíthatóság. Kinyitás nélkül 40 napig képes a szaporítóanyag biztonságos tárolására. Tárolókapacitás 1100 adag sprema.

IrÆnyÆr: 100.000 Ft+`FA

A fenti ár irányár, amely az egyesülethez tagjainktól beérkezett megrendelések száma alapján csökkenhet.

Amennyiben az ajánlat felkeltette érdeklődésüket, azt jelezék az Egyesületi Irodán. Telefon: 74/451-022

MAGYARTARKA TENYÉSZBIKÁK SZAPORÍTÓANYAGÁNAK ÁRJEGYZÉKE

érvényes: 2006. július 1-től

KLSZ	NÉV	KK	Megb. %	Tej kg	Zsír kg	Zsír%	Feh kg	Feh%	Ráma	Izm.	Testal.	Tőgy	Szom. Sejt.	Megb. %	Hús TÉ	SV %	KTI	ár (Ft + ÁFA)
13348	IBIS		93	1070	36	0,12	32	0,09	93	56	84	91	123				139	2000
13951	NÉMET HOLD p	-														102		1600
14179	BONYHÁDI PÁLINKÁS ZITAT	AB	92	918	35	0,03	24	0,14	106	93	99	111	102	63	90		132	2000
14180	NYÖGÉRI PÖTTYÖS JOBBÁGY	-														102		1600
14283	KOCSÉRI PASSZÍV GIRGL	-														101		1600
14379	TEVELI PARITTYA HALLING	AA	84	757	26	0,06	16	0,20	102	102	101	96	103				123	1600
14380	BŐSZÖRMÉNYI PÁC HUT	AA	85	841	22	0,23	23	0,11	87	84	102	106	121				128	1600
14428	BONYHÁDI RAJNA APRIL	BB	84	512	20	0,01	21	0,07	96	82	103	113	111			98	123	1600
14500	MINDSZENTI REFRÉN ZITAT	BB	88	814	31	0,03	32	0,08	103	95	115	109	107	58	90		135	2000
14503	BONYHÁDI REZSŐ HORWEIN	AA	89	649	18	0,16	19	0,07	99	96	97	114	86				122	2000
14733	BONYHÁDI RETTENETES RENGÉR	AA	83	686	21	0,13	21	0,05	126	91	108	101	124				125	1600
14893	BONYHÁDI SVÁB RENGÉR	AA	74	348	13	0,02	15	0,07	116	101	92	113	103				116	1600
14894	KOCSÉRI SÁS MALF	AB	76	764	35	0,09	24	0,04	116	101	92	117	112				131	1600
14989	TEVELI SEPI STRAHLIST	AB	71	452	24	0,13	17	0,03	108	104	114	112	92				120	2000
15269	HAJDÚSÁGI SIMA HUSBERG	AA	74	557	18	0,09	20	0,02	120	110	101	89	84				122	1600
15278	BONYHÁDI SZÍNVONALAS HUSBERG	AA	82	470	18	0,02	16	0,00	111	113	111	109	92				119	1600
15505	KOCSÉRI TAJTI O'CLOCK P	-														101		1600
15511	TEVELI TAKAROS HEXSTERN	AB	80	563	31	0,18	22	0,06	108	91	107	112	93	70	111		126	2000
15669	TEVELI TRIÓ JOGOS		81	636	36	0,22	29	0,15	102	92	95	101	88	64	101		133	2000
15671	BONYHÁDI TAKARÉKOS STARK		74	541	20	0,03	22	0,07	98	94	108	102	105	66	91		123	2000
15672	JÁKI TEKERGŐ HUSALDO	AA	82	1084	43	0,00	30	0,13	105	85	91	104	95	68	103		139	2500
15791	KOCSÉRI TAVAS HILLER p	-												58	106	99		1600
15792	KOCSÉRI TOTEM PEREC p	-												31	110	105		2000
15894	BONYHÁDI VIDÁM HUSALDO		80	792	27	0,09	24	0,06	107	94	88	119	88	67	117		129	2500
15895	BONYHÁDI VARÁZS SPIRO		78	434	12	0,11	18	0,07	106	100	102	105	92	71	92	97	118	2000
15985	MÉNESBIRTOK VIHAR SPIRO	AA	79	835	31	0,05	23	0,11	114	96	103	110	105	64	106		130	2000
16113	BONYHÁDI VALLOMÁS LEHEL	AA	77	1136	31	0,26	29	0,18	106	88	90	109	108	57	138		136	3000
16242	NYÖGÉRI VÁSOTT LEJTŐS P	-												62	99	104		1600
16243	BONYHÁDI VINCE STRAMY	AB	77	1246	38	0,21	33	0,18	112	97	93	106	103	67	106		142	2500
16245	KOCSÉRI VAJDA HUCKI	AA	72	659	27	0,01	21	0,03	117	100	94	91	109	56	94		126	1600
16454	X KOCSÉRI ZEFÍR LENGE	AA	70	983	31	0,16	31	0,05	94	82	107	121	106	63	87		136	2500
16403	BONYHÁDI ZÖMÖK HUCKI	AA	77	541	20	0,03	23	0,09	115	100	97	89	123	54	112		124	2000
16456	KOCSÉRI ZSOMBOR HUCKI	AB	73	664	19	0,15	19	0,08	120	113	104	98	99	63	111		123	2000
16528	KOCSÉRI ZSENGE INDIANER P	-														110		2000
16698	X KOCSÉRI ZÜDÍTŐ GEBAL		61 60	580	26	0,06	18	0,04	99	95	105	106	110	42	99		123	2000
16699	TEVELI ZSELIC HORST	AA	(41)	565	25	0,05	17	0,05	115	93	97	102	111	55	112		122	2000
16700	X JÁKI ZSONGLÓR SAMURAI	BB	72	1317	46	0,12	41	0,07	114	64	99	110	119	52	101		149	3000
16930	X BONYHÁDI ACÉL HORWART	AA	68	206	6	0,05	6	0,02	113	99	97	106	116	56	116		107	2000
16931	X RÁDÓCI ADU SAMURAI	AA	44	775	28	0,06	26	0,01	104	84	91	107	108	59	112		130	2500
17076	DERESKEI ASTÓRIA INDIANER P	-												19	105	112		2000
17077	DERESKEI ALFA PASSZÍV P	-														114		2000
17338	X VÁSÁRHELYI ÁKOS SPIRO	BB												61	110	108		2000
17367	X MEZŐHEGYESI AJTONY RABATT	AB												65	113			2000
17369	NYÖGÉRI ÁFUM TOPOGÓ P	-												13	101	108		2000
17509	MÉNESBIRTOK BENDEGÚZ RABATT	AA														103		2000